

Što 4/20

ORGANIZACIJA PRAVDIVOSTI
MARIBOR
1919

Pavla Wallisch

22/4 20
krat prilog

Posli, zdramite se!

Maribor 1920

Cena 60 vinarjev.

Zaloga uprave lista „Volksstimme“, Maribor. — Tisk „Ljudske Tiskarne Maribor“
d. d. Ljubljana.

11/10
11/10

Posti zbirnitsa 261

1951

61775

514678

Prima 33864

Stm
IZJAVNO PRAMENITVO
MARIBOR

16. 4. 20
DOČLO:

Payla Walliseh

1 list

prilog

Posli, zdramite se!

Maribor 1920

Cena 50 vinarjev.

Zaloga uprave lista „Volksstimme“, Maribor. — Tiskala Ljudska Tiskarna Maribor
d. d. Ljubljana.

RECEIVED
MAY 10 1880

1880

1880

1880

1880

1880

Posli!

Vam, ki trpite v najtežjih sponah kot najzatiranejši del zatiranega in ponižanega proletarijata, velja ta klic! Vsa krivica sedanjega družabnega reda je z vso okrutno in poniževalno silo navalila na vas; potlačeni do tal ste otopeli in onemeli; skrajni čas, da odprete oči, da vidite, kako se vas izkorišča!

V celi Jugoslaviji je uveden osemurni delavnik, vi pa delate od 5. ure zjutraj do 10. ure zvečer in še dalje, dasiravno ste tudi ljudje in imate vse pravice do počitka.

Vsi delavci, od prvega do zadnjega, praznujejo vsako nedeljo in vsak večer, vam pa se da vsako drugo nedeljo po milosti izhod in prostost za dve do tri ure. Kaka „prostost“ je to, občuti vsak! Komaj si zunaj na zraku, že moraš nazaj, če pa zakasniš par minut, je zbadanje in očitaneje po ves teden. Po kratkem sprehodu si zopet v delu predno ležeš k počitku v tesni, zaduhli nesnažni izbi ali kuhinji, kjer si prej ali slej ugonobiš zdavje. Uro za uro ti vzame gospod, če si od počitka odtrgaš nekaj časa za svoje potrebe, še toliko ne zmoreš, da si zakrpaš obleko, ker ni luči, ker je mraz; če si pa radi tega raztrgan, si pa zopet zmerjan kot lenuh.

V sedanji draginji trpi delavstvo vsled slabe in nezadostne hrane, izboljšuje si pa tudi to s smotrenim in združenim delom, poslu pa se dajejo ostanki od gospodske mize, po večini v popolnoma nezadostni meri. Neokusni, večkrat pregreti ostanki so vaša hrana, dočim se vaš gospod gosti z izbranimi jedili, za katera se vi pehate in mučite s težkim delom, da se pripravijo,

priskrbe in da se gospodu, ki vas najslabše plačuje in hrani z odpadki, pogrne razkošna miza. Kristus, ki je oznanjal pravico zatiranih in trpečih, je dejal: „Kdor ne dela, naj tudi ne je“, danes pa vi stradate, oni pa, ki praznujejo in vas zatirajo, se gostijo v razkošju.

Tudi plačo dobivate! Da! Delo je vedno isto in tudi plača vam je ista ostala. Draginja raste, prejemki vaših gospodarjev se množe, delavstvo si je priborilo povišane mezde, samo vas se plačuje še s 30 ali 50 kronami na mesec. Kaj dobiš za to plačo? Še par nogovic ne! Kdo naj se s to plačo obuje in obleče?

Ravnanje od strani vaših delodajalcev je skrajno neumestno. Od vas se zahteva neomejena pokorščina, slepa in brezpogojna podložnost in opravljanje najnižjih del pri tem pa vedno prijazno lice in vedna uslužnost. Za vse to pa vam dajejo nekaj beličev kot pravo napitnino brez vsakega priznanje vašega dela in brez vsake prisrčnosti.

Saj nimajo razumevanja za vaše težnje in za vaše pravice, ker vam te sploh odrekajo in mislijo, da se vi sploh ne smete gibati v svojih okovih.

Vaše delo vam razkrije marsikatero intimnost hiše, v kateri služite, včasih se pa tudi eden ali drug od vaše gospode toliko spozabi, da vam to ali ono odkrije pri tem pa vendar vsak gleda na to, da obdrži napram vam svoje nadvse vzvišeno stališče. Kapitalizem je bil v sedanjem družabnem ustroju vedno na delu, da iz bede in trpljenja izvleče neizkušene ljudi, ki bodo za vedno slepo orodje v rokah svojih izkoriščevalcev.

Beda vas je pognala kot popolnoma neizkušene v mesta za službo, katero so vam plačani pomočniki vaših sedanjih izkoriščevalcev naslikali v najlepših barvah. Upregli so vas potem v težko delo, skrbeli so zato, da ste polagoma izgubili vsak čut samostojnosti, ugrabili so pa s pohlepno roko stoterim od vas tudi to, kar jim je najdražje ter jih tako ponižali od stopnje do stopnje, tako, da se nikdar več ne bodo mogli vzdigniti in doseči zopet ono, kar so v pohlepnihih rokah svojih izkoriščevalcev izgubili.

Oni, ki vas ponižujejo in izrabljajo pa stoje vedno kot čednosti sodniki nad vami in so vedno pripravljeni kazati človeški družbi vaš greh, v katerega so vas sami pokopali.

Kapitalizem hoče vašo moč, vašo dušo, vaše telo, zato pa vas hrani z odpadki ter vas v vašem trpljenju še zasmehuje.

Kaj pa potem, ko so izčrpane vaše moči, ko je uničeno vse, po čemur vaši izkoriščevalci hlepé, kaj bo potem, ko vas kapitalizem kot delanezmožne ne more več uporabljati?

Orodje se uporablja, dokler je za rabo, ko se pa skrha, se vrže proč, tako je tudi z vami.

Ne vaši delodajalci, ne država, ni smatrala za vredno, da vam preskrbi oskrbo in zavetje na stara leta in za slučaj bolezni ali onemoglosti. Redki so oni gospodarji, ki skrbе za obolele posle, večina je pač taka, da onemoglemu hlapcu ali dekli takoj pokaže vrata in se ne briga za njegovo usodo. Palače, vojašnice in cerkve zida država, samo za vaša zavetišča se še niso pobrigali, dasi tudi ste jim žrtvovali že toliko težkega in uspešnega dela.

Oglejmo si posredovalnice za delo? Od leta do leta postajajo posredovalnice v privatnih rokah večja in umazanejša središča izkoriščevanja in varanja — pravi sejmi preslepljenih sužnjev. Najbolj se izkoriščajo mlada in neizkušena dekleta. Neki socialistični list je obelodanil, da stane v Mariboru eno posredovanje 100 do 1000 K, katere pa mora seveda trpeti trpin, ki išče službo.

Proti umazanim kupčijam, ki se vršijo v takih posredovalnicah, ki se trpijo od človeške družbe in države, ni postave, ni paragrafa, ki bi kaznoval te podle izkoriščevalce.

Za olajšavo težkega položaja hišnih poslov in domačih uslužbencev se je v Nemčiji, Rusiji, Franciji in Angliji tudi država zavzela in se je v tem pogledu že dosti dobrega in humanega ukrenilo tako na primer so v Rusiji in na Angleškem že dolgo zgrajena zavetišča za hišne posle za slučaje delanezmožnosti in bolezni in da so tudi skupna, čedna stanovanja, kjer prebivajo posli v prostem času in od koder hodijo na svoje delo. V Rusiji delajo posli tudi 8 ur na dan in sploh so njih pravice postavno ugotovljene.

Pri nas pa še ni pravic za vas, temveč samo krivic, od katerih smo omenili samo nekatere, vprašanje pa je, kje je pomoč in kaj vam je storiti. Posamezni ljudje trpe in trpe, dokler jih sila ne stare. Samo v združenju je moč in le one, ki se združijo, vodi pot do uspehov. Torej, združiti se bo treba in z zdru-

ženimi močmi začeti boj za obstanek, to je, organizirati se je treba! Združite se, stopite v družbo! Mnogo društev se vam bo ponujalo in treba je resnega prevdarka. Eno društvo je nacionarno, drugo klerikalno, tretje, se imenuje tudi demokratično, samo to je, da boste tudi v teh društvih našli mnogo izkoriščevalcev, ki so dosti grešili nad vašo žalostno usodo. Pustite jih, saj ne vidijo trpljenja, saj se brigajo samo za svoje pristaše in svoje somišljenike. Oklenite se „Jugoslovanske socialistične delavske stranke“, ker samo ona vodi boj za pravice vseh proletarcev brez razlike narodnosti, vere itd.

Samo ta stranka je v stanju, da vas gmotno in duševno okrepi in vas privede do zasluženega deleža vseh človeških pravic.

V Maribu obstoja

socijal. delavska organizacija poslov

z naslovom

Osrednje društvo hišnih poslov v Mariboru,

ki si je načrtalo sledeče cilje in namere:

Kakor hitro bo dovolj organiziranih poslov, se bo ugotovil kolektiven dogovor, po katerem se bode poslom izposlovala primerna plača, zadostna hrana, odmor ob nedeljah popoldne, vsak dan tri ure in enkrat na teden prilika za izhod.

Plačuje se kot članarino dve kroni na mesec, 40 vinarjev vpisnine, zato pa ima vsak član po enem letu pravico do podpore za brezposelne in do brezplačnega posredovanja služb. Ustanovil se bode tudi dom za posle, kjer boste vedno našli razvedrilo, uteho in tudi zavetje, kadar ste brez službe.

Do teh ciljev vam pripomore čvrsta organizacija, o kateri vas bodo nedeljski shodi popolno poučili.

Dekleta, žene, zavedajte se svoje važnosti v človeški družbi in državi! Spoznajte, da vaše delo redi kapital, ki vam za težko in često še tako poniževalno delo meče kot doklado na plačo po 10 do 20 kron in nekaj ponošenih oblek na mesec in da je vse to, kar se vam daje danes samo miloščina in podkup, da bi še nadalje ostali zaslepljeni in topo služili svojim tlačiteljem, ki nočejo pripoznati vaših človeških pravic in imajo za vas le preziranje in sladke obljube.

Kapitalizem hoče vašo moč, vašo dušo, vaše telo, zato pa vas hrani z odpadki ter vas v vašem trpljenju še zasmehuje.

Kaj pa potem, ko so izčrpane vaše moči, ko je uničeno vse, po čemur vaši izkoriščevalci, kaj bo potem, ko vas kapitalizem kot delanezmožne ne more več uporabljati?

Orodje se uporablja, dokler je za rabo, ko se pa skrha, se vrže proč, tako je tudi z vami.

Ne vaši delodajalci, ne država, niso smatrala za vredno, da vam preskrbijo oskrbo in zavetje na stara leta in slučaj bolezni ali onemoglosti. Redki so oni gospodarji, ki skrbijo za oblolele posle, večina je pač taka, da onemoglemu hlapcu ali dekli takoj pokaže vrata in se ne briga za njegovo usodo; Palače, vojašnice in cerkve zida država, samo za vaša zavetišča se še niso pobrigali, dasi tudi ste jim žrtvovali že toliko težkega in uspešnega dela.

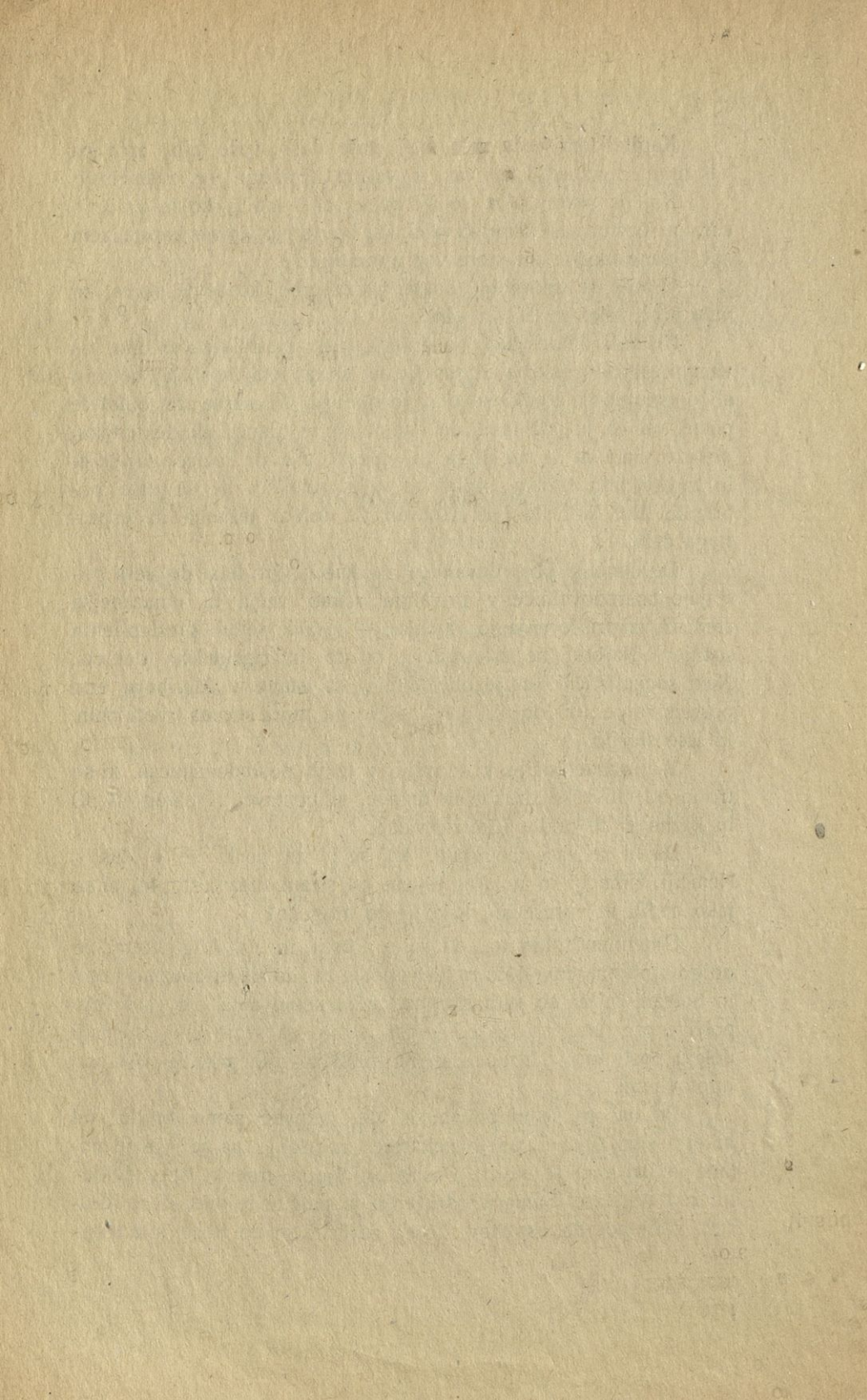
Oglejmo si posredovalnice za delo? Od leta do leta postajajo posredovalnice v privatnih rokah večja in umazanejša središča izkoriščevanja in varanja — pravi sejmi preslepljenih suznjev. Najbolj se izkoriščajo mlada in neizkušena dekleta. Nekaj socijalistični list je obelodanil, da stane v Mariboru eno posredovanje 100 do 1000 K, katere pa mora seveda trpeti trpin, ki išče službo.

V umazane kučije, ki se vršijo v takih posredovalnicah, ki se trpijo od človeške družbe in države, ni postave, ni paragrafa, ki bi kaznoval te podle izkoriščevalce.

Da bi se vam razjasnilo, kaj se je za posle že v Rusiji, Nemčiji, Franciji in na Angleškem od strani države storilo, bi se jako čudili in vpraševali, kako je to mogoče!

Omenimo samo to, da so v Rusiji in na Angleškem že dolgo zgrajena zavetišča za hišne posle za slučaje delanezmožnosti in bolezni in da so tudi skupna, čedna stanovanja, kjer prebivajo posli v prostem času in od koder hodijo na svoje delo. V Rusiji delajo posli tudi 8 ur na dan in sploh so njih pravice postavno ugotovljene.

Pri nas pa še ni pravic za vas, temveč samo krivic, od katerih smo omenili samo nekatere, vprašanje pa je, kje je pomoč in kaj vam je storiti. Posamezni ljudje trpe in trpe, dokler jih sila ne stane. Samo v združenju je moč in le one, ki se združijo, vodi pot do uspehov. Torej, združiti se bo treba in z dru-

ženimi močmi začeti boj za obstanek, to je, organizirati se je treba! Združite se, stopite v družbo! Mnogo društev se vam bo ponujalo in treba je resnega preudarka. Eno društvo je nacionalno, drugo klerikalno, tretje, se imenuje tudi demokratično, samo to je, da boste tudi v teh društvih našli mnogo izkoriščevalcev, ki so dosti grešili nad vašo žalostno usodo. Pustite jih, saj ne vidijo trpljenja, saj se brigajo samo za svoje pristase in svoje somišljenike. Oklenite se „Jugoslovanske socialno-demokratične stranke, ker samo ona vodi boj za pravice vseh proletarcev brez razlike na narodnost, vero itd.

Samo ta stranka je v stanju, da vas gmotno in duševno okrepi in vas privede do zasluženega deleža vseh človeških pravic.

V Maribu obstoja

socijal. delavska organizacija poslov z naslovom

Osrednje društvo hišnih poslov v Mariboru,

ki si je začrtalo sledeče cilje in namere:

Kakor hitro bo dovolj organiziranih poslov, se bo ugotovil kolektiven dogovor, po katerem se bode poslom izposlovala primerna plača, zadostna hrana, odmor ob nedeljah popoldne, vsak dan 3 ure in enkrat na teden prilika za izhod.

Plačuje se kot članarino dve kroni na mesec, 40 vinarjev vpisnine, zato pa ima vsak član po enem letu pravico podpore za brezposelne in do brezplačnega posredovanja služb. Ustanovil se bode tudi dom za posle, kjer boste vedno našli razvedrilo, uteljo, in tudi zavetje, kadar ste brez službe.

Do teh ciljev vam pripomore čvrsta organizacija, o kateri vas bodo nedeljski shodi popolno poučili.

Dekleta, žene, zavedajte se svoje važnosti v človeški družbi in državi! Spoznajte, da vaše delo redi kapital, ki vam za težko in često še tako poniževalno delo meče kot doklado na plačo po 10 do 20 kron in nekaj ponošenih oblek na mesec in da je vse to, kar se vam daje danes samo miloščina in podkup, da bi še nadalje ostali zaslepljeni in topo služili svojim tlačiteljem, ki nočejo pripoznati vaših človeških pravic in imajo za vas le preziranje in sladke obljube.

Zavedajte se in iz zavednosti se bode rodila volja v trdnih in odločnih vrstah naše organizacije.

Vaše gelo naj bodo pesnikove besede:

Če svojih iščeš si pravic
pokonci glavo nosi!
Ponižnika ves svet tetpa
i le za norca ga ima!
Zahtevaj, nič ne prosi!

Dol s kapitalisti!

Živela svoboda, bratstvo in resnica!

Živela internacijonala!

Služkinje, posli, organizirajte se povsod! Natančnejša pojasnila daja:

Osrednja zveza hišnih poslov (nastavljena v ev)
za Slovenijo, Maribor, Ruška cesta 6.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible title or header text.

Additional faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.

Zavedajte se in iz zavednosti se bode rodila volja v trdnih in odločnih vrstah naše organizacije.

Vaše geslo naj bodo pesnikove besede:

Če svojih iščeš si pravic
pokonci glavo nosi!
Ponižnika ves svet tepta
in le za norca ga ima!
Zahtevaj, nič ne prosi!

Do! s kapitalisti!

Živela svoboda, bratstvo in resnica!

Živela internacijonala!

Služkinje, posli, organizirajte se povsod! Natančnejša pojasnila daja:

Osrednja zveza hišnih poslov (nastavljencev)
za Slovenijo, Maribor, Ruška cesta 6.

6177K

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

Divis internationalis

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..